

KAYIP MÜHÜR

1060'lı yıllarda Bizans Devleti'nde taht kavgaları başlamıştı. Başarılı bir ordu komutanı olan Romen Diyojen, 1067 yılında Bizans İmparatoru X. Konstantinos Dukas'ın oğullarını tahttan indirmek için bir komplo kurarken yakalanmış ve idam cezasıyla mahkum edilmişti. Hapiste idam edileceği günü büyük bir endişeyle beklerken birgün bir grup asker hapishaneye gelerek "Haydi gidiyoruz Diyojen, Prenses Evdokya seni bekliyor." dediler. Günlerdir çektiği işkence ve yaşadığı açlıktan dolayı konuşmaya bile mecali kalmayan Romen Diyojen, Evdokya ismini duyunca gözleri fal taşı gibi açıldı ve yüzünde bir tebessüm beliriverdi. Askerlerin yardımıyla yavaşça kalktı ve ağır adımlarla zindanların dar ve soğuk koridorlarında yürümeye başladı. Kısa bir süre önce bile idam olmayı bekliyorken şimdi Prenses Evdokya'nın huzuruna çıkacaktı. Böyle bir kurtuluşu hayal bile etmemişti.

Evdokya'nın kocası Kral Konstantinos Dukas yeni ölmüştü, kıralın çocukları ise yeterli yaşa sahip olmadıkları için Evdokya onların yerine ülkeyi yönetiyordu. O sıralarda doğuda Selçuklular Bizans Devleti için büyük tehlike oluşturmaya başlamıştı. Bu tehlikeyi bertaraf etmek için Evdokya'nın çok maharetli bir komutana ihtiyacı vardı. Bu sebeple bu iş için biçilmiş kaftan olan Romen Diyojen'i huzuruna çağırdı ve başladı konuşmaya:

- Diyojen, biliyorsun; yaptığın hata affedilecek bir hata değil ancak şu an imparatorluğumuzun sana ihtiyacı var. Selçuklular doğu topraklarımızda bizlere çok ciddi sıkıntılar çıkarıyorlar. Ordumuzun başında müslümanları topraklarımızdan kovacak yetenekli bir komutana ihtiyacımız vardı. Bu sebeple seni buraya çağırdım. Bu sıkıntıları, tehlikeleri gidermen şartıyla seni affedeceğim; bugünden sonra doğu ordumuzu da senin emrine veriyorum. Umarım beni pişman etmezsin ve kırallığımız için gereken her şeyi yaparsın.
- Beni affettiğiniz için size minnettarım Prenses, güveninizi asla boşa çıkarmayacağım, müslümanları topraklarımızdan kovmak için her türlü çabayı sarfedeceğimden emin olabilirsiniz.

Romen Diyojen, bir yıldan daha kısa zamanda çok başarılı işler yapmakla birlikte çekici bir kişiliğe de sahip olduğu için Evdokya'nın dikkatini çekmiş ve Evdokya'yı kendisine aşık ederek onunla evlenmişti. Artık koca Bizans İmparatorluğu'nun yeni kıralı Diyojen olmuştu. Daha aylar öncesinde idam olmayı bekleyen Diyojen, şimdi ise koskoca Bizans imparatoru olmuştu. Onun için işler bayağı yolunda gidiyordu.

Romen Diyojen tacını taktıktan hemen sonra kendisine bir kiral mührü yapılması için emir verdi. Mührün ön yüzünde kendi portresinin olmasını, mührün arka tarafına ise “Tanrım Romen Diyojen’e yardım et” yazısının yazılmasını istiyordu. Ancak bunu duyan Prenses Evdokya mührün bu şekilde basılmasına müsaade etmedi. Mühürde kendisinin ve çocuklarının da portrelerinin olması gerektiğini söyledi. Çünkü kirallığın gerçek sahipleri kendisi ve çocuklarıydı. Bu durum ilk başlarda Diyojen’in pek hoşuna gitmese de durumu kabullenmesi de çok zor olmadı, sonuçta Evdokya onu idamdan kurtarıp kiral yapmıştı. Evdokya’nın da isteği üzerine maharetli ustalar kurşundan bir mühür yapmaya başladılar. Mührün ön yüzünün ortasında Hz. İsa, sağında Diyojen, solunda Evdokya; mührün arka tarafında ise Evdokya’nın üç oğlunun portresi olacaktı.

Bir müddet sonra ustalar yaptıkları mührü kirala göstermek için saraya gelip Diyojen’in huzuruna çıktılar. Diyojen mührü görünce eline aldı, havaya kaldırdı, dikkatlice incelemeye başladı ve gözlerinin içi gülmeye başladı. Kendi içinden “ Vayyy bee! Bir zamanlar kiral bana buna benzer bir mühürle emirler veriyorken, şimdi benim kendi mührüm var ve artık ben ordulara bu mühürle emirler göndereceğim” diyordu. Mührünü çok seven Diyojen onu yanından hiç ayırmıyordu. Bütün gizli yazılara, açılmasını istemediği önemli sandıklara, ordulara verdiği emir beratlarına ve yaptığı çeşitli antlaşmalara bu mührü kendisi vuruyordu. En son da bütün ordulara kendi mührüyle bir emir beratı göndererek bir ay içerisinde toplanmalarını istedi çünkü Selçuklu Devleti’ni doğu topraklarından silme zamanı gelmişti.

Bir ay geçtikten sonra büyük bir ordu toplayan Diyojen yola çıkarak Malazgirt’e kadar geldi. 1071 yılında, Malazgirt Ovası’nda Sultan Alparslan’ın ordusuyla karşı karşıya gelen Diyojen kendinden emin bir şekilde ordusuna saldırı emrini verip savaşı başlattı. Her taraf toz, duman olmuş; bağırış sesleri, kılıç sesleri, at kişneme sesleri her tarafta yankılanıyordu. Savaş devam ederken Selçuklu ordusu bir anda dağılmaya başlayıp geriye çekildi. Bunu gören diyojen savaşı kazandığını sanarak çok sevinmişti, ordusuna bağırarak “Saldırınnnn! Kaçmalarına izin vermeyin, hepsini öldürüünn!” diyordu. Bir müddet geçtikten sonra artık savaşı tam kazandığını düşünen diyojen bir anda “ Allahuu ekbeerr! Allahuu ekbeerr” seslerini işitti. Dönüp etrafına bakınca ne görsün Selçuklu ordusu üç taraftan kendilerini kuşatmış onlara saldırıyordu. Sultan Alparslan hilal taktiğini uygulayarak Diyojen’i kandırmıştı. Bu da Bizans ordusunda büyük bir telaş ve korkuya sebep olmuştu, bütün aslerler bir yerlere kaçışmaya başlamıştı, her tarafta çok yoğun bir toz bulutu oluşmuştu. O toz bulutunun içinde atının üzerinde etrafı şaşkın bir

şekilde izleyen Diyojen aniden sırtından aldığı darbeye yere düştü ve yerde yuvarlanmaya başladı. Attan düştüğü esnada kırallığın sembolü olan mühür de yere düşüp savaş alanında, toprağın içinde kayboldu ve bu mühür artık yüzlerce yıl orada öylece kalakaldı.

Aradan yaklaşık olarak bir asır geçmişti. 2023 yılında bir grup araştırmacı Malazgirt Savaşı'nın yapıldığı alanı tespit etmek için Malazgirt'in farklı yerlerinde, çeşitli kazı çalışmaları yapıyorlardı. Yaptıkları kazı çalışmalarında birçok obje rastlıyorlardı: Ok uçları, mızrak uçları, sikkeler, at nalları vb. Tabii bu bulan objeler ekip için artık sıradan hale gelmişti. Birçok kazı çalışmasında karşılarına çıktığı için bunları yeniden bulduklarında pek fazla heyecan hissetmiyorlardı, onlara normal geliyordu. Malazgirt Ovası'nda çalışmalarını sürdüren kazı ekibinden birisi birgün kazı esnasında sikkeye benzer bir obje buldu. Evet sikkeye benziyordu ama daha önce çıkardığı sikkeler gibi değildi. Bu obje hakkında fikir yürütemeyen araştırmacı objeyi proje sorumluları olan Adnan Hoca'ya gösterdi.

— Hocam şu ilerdeki kazı alanında bu objeyi buldum, sikkeye benziyor ama biliyorum ki sikke değil. Siz de bakabilir misiniz?

Adnan Hoca objeyi eline alıp dikkatlice incelemeye başladı. Evet bu kesinlikle sikke değildi, olsa olsa mühür olabilirdi ama bundan da emin olmak gerekiyordu. Bu yüzden elindeki objenin resimlerini çekip alanında uzman başka kişilere de gönderdi. Hem kendisi hem de diğer uzmanlar bu objenin ne olduğuyla ilgili detaylı bir araştırma yaptıktan sonra şu sonuca vardılar ki: Bu Romen Diyojen'in kaybolan mühürüydü. Yüz yıllar sonra Malazgirt Ovası'nda bulunmuştu. Bu mühürü bulmak ekip için paha biçilemez bir başarıydı, ekipteki herkesin ağzı kulaklarına varmış herkes sevinçten ne yapacağını şaşırılmıştı. Sonuçta yüz yıllardır kayıp olan mühür gün yüzüne çıkmıştı. Bu önemli mühür bulmanın gururu ve sevinciyle çalışmalarını sürdüren kazı ekibi aynı zamanda mühürü de geçici olarak güvenli bir yerde muhafaza etmeye başladı. Asıl amaçları ise Malazgirt'te yeni yapılacak olan müzede bunu büyük bir gururla sergilemekti.

